

CLOENDA DE LA III JORNADA D'HOMENATGE A **RAMON ARAMON I SERRA** AMB MOTIU DEL CENTENARI DEL SEU NAIXEMENT (1907 - 2007), "ARAMON I LA SEVA ACTUACIÓ CÍVICA"

Barcelona, 11 de desembre de 2007

Senyor president de l'Institut d'Estudis Catalans, *présidente honoraire de la Union Académique Internationale*, destacats membres de l'Institut d'Estudis Catalans, senyora Núria Aramon, senyores i senyors. Tenaç, murri, treballador constant i incansable, metòdic, abnegat, íntegre, profundament compromès, Ramon Aramon i Serra va mantenir la flama encesa de l'Institut d'Estudis Catalans, centre cabdal de la nostra cultura, en els difícils anys de la postguerra.

Sense ell, sense la seva feina indispensable, però poc visible i sovint poc agraïda, de vegades burocràtica i de representació, - però tant, tant decisiva per a la pervivència de la institució -, la cultura catalana hauria sobreviscut encara molt pitjor, hauria reulat molt més durant els anys foscos de la dictadura.

Del seu immens llegat destaca la Societat Catalana d'Estudis Històrics, que va fundar el 1942 i que va desenvolupar una tasca important a favor de la recuperació de la memòria del passat, una tasca, per tant, a favor del país. Aquesta societat va ser fonamental en uns moments històrics en què la literatura catalana, la llengua, l'art, l'arqueologia o la història dels Països Catalans simplement s'ignoraven o s'estudiaven de manera esbiaixada i amb una manca total de rigor científic, quan l'ús del català estava radicalment prohibit i l'ensenyament de qualsevol manifestació de la nostra cultura era clandestina, si no inexistent.

L'any 1952, la revista *La Humanitat*, d'Esquerra Republicana, elogiava les activitats de l'Institut d'Estudis Catalans i assenyalava que les seves publicacions, impulsades en bona mesura per Ramon Aramon, cito textualment, "*són uns ambaixadors que actualment podem oferir al món civilitzat com a penyora de l'existència de Catalunya*".

És a dir, l'Institut d'Estudis Catalans i les seves publicacions van mantenir-se com la referència del saber de la cultura catalana globalment, portes endins, malgrat la clandestinitat, i també, i això encara és més important, portes enfora, amb vista a la resistència de la nostra cultura i de la nostra nació i amb vista també a la internacionalització de les nostres aportacions de ciència i humanitats.

Malgrat tot i contra tot, l'acadèmia nacional catalana va aconseguir situar Catalunya dins la comunitat universitària i científica mundial. El món acadèmic internacional va fixar la seva mirada en Catalunya. L'Institut va ser el refugi i l'esperó que va protegir i empentar la cultura catalana en aquells moments de persecució i feblesa col·lectiva. Va ser l'acadèmia en majúscules de la cultura nacional; la institució de la recerca i la investigació, del patrimoni lingüístic, històric i arqueològic català; l'espai de diàleg i coneixement de la comunitat científica i humanística a Catalunya. Com diu el meu estimat Jordi Carbonell, en un article dedicat a Ramon Aramon, "la continuïtat de l'Institut era l'afirmació que la cultura catalana no es rendia, sinó que, malgrat tot, aspirava a la normalitat".

Per tot això, vull que les meves paraules esdevinguin un merescut homenatge a Ramon Aramon i Serra, l'home gràcies al qual l'Institut va perviure enmig dels pitjors anys de repressió, es va enfortir i es va modernitzar posteriorment quan van bufar vents de llibertat.

Però també és obligat felicitar de manera especial i solemne l'Institut d'Estudis Catalans, justament l'any de celebració del seu centenari, pel servei al país, per l'esperit científic, pel rigor i la claredat, per l'ambició nacional, per la dignitat. L'Institut ha servit Catalunya amb compromís i ambició i sense permetre's defallir mai. La nació, la dels dotze milions de persones, n'ha d'estar orgullosa.

Permetin-me, abans d'acabar el meu parlament, que miri enrere per posar l'èmfasi en un dels objectius que va inspirar el naixement de l'Institut d'Estudis Catalans ara fa cent anys i que avui encara es manté intacte: la modernització del país i la cultura catalana i la seva obertura al món.

Ara, com llavors, Catalunya i el seu projecte cultural vol donar-se a conèixer, vol traspassar fronteres lingüístiques, vol ser present amb identitat pròpia i amb valor universal. El món global d'avui demana projectar-se, connectar-se, establir

vincles i diàlegs amb la resta de cultures i mantenir-se igual d'oberts a rebre influències d'altres indrets per continuar enriquint la cultura catalana amb aportacions noves i diverses.

En aquesta dinàmica mundial és una contradicció trobar-se amb situacions com el tancament del repetidor de TV3 de la serra de la Carrasqueta, que deixa sense el senyal de la televisió pública catalana bona part de les comarques del sud del País Valencià, on també es parla la nostra llengua. Com pot ser que en ple segle XXI encara algú pretengui posar traves al dret a la informació dins dels Països Catalans? Com pot ser que es vulgui controlar què es veu i en quina llengua?

La nostra identitat, la nostra realitat cultural, no és prou coneguda ni reconeguda a Europa, com tampoc no ho és la seva reiterada persecució i repressió dels darrers tres segles. Però avui s'obren nous camins, noves plataformes de projecció exterior que ens han de permetre difondre i compartir plenament la nostra riquesa cultural, i l'exemple de la Fira de Frankfurt és un bon exemple en aquest sentit.

Ser reconeguts portes enfora i recuperar l'autoestima portes endins. Tenim un digne passat a oferir, som part del present d'Europa i no renunciem en cap cas a ser part del seu futur.

Senyores i senyors, la cultura és l'espai de la creativitat, de les emocions i dels sentiments. La cultura és el terreny de les llibertats. Per això sempre ha estat refugi de la nació catalana. Vencent prohibicions sobrevivim a repressions.

A Catalunya mai no hem renunciat a reivindicar la nostra llibertat. Tampoc no ho farem ni ara ni en el futur. Avui escau més que mai, doncs, reiterar el nostre compromís de continuar treballant per la pàtria.

Moltes gràcies.